

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Славянска филология

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	1	8
---	---	---	---

(код и наименование)

История на славянските литератури I част

Преподавател: доц. д-р Ани Бурова

Асистент: гл. ас. д-р Славея Димитрова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	90
Обща извънаудиторна заетост		120

ОБЩА ЗАЕТОСТ	180
Кредити аудиторна заетост	2
Кредити извънаудиторна заетост	4
ОБЩО ЕКСТ	6

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25 %
2.	Текуща самостоятелна работа /контролно	25 %
3.	Изпит /текуща оценка/	50 %

Анотация на учебната дисциплина:

Дисциплината „История на славянските литератури I част” е един от предметите в учебния план на специалността „Славянска филология”, които формират у студентите общославистична компетентност. Дисциплината обхваща развитието на славянските литератури (без българската и руската) от Средновековието до периода на Реализма през втората половина на XIX в. Процесите и явленията се разглеждат както в литературноисторически, така и в съпоставителен план, като се открояват типологическите сходства и разлики между отделните славянски литератури. Лекционният курс ситуира процесите, протичащи в славянските литератури, в контекста на европейските литературни и културни тенденции. Открояват се значимите авторски присъствия, като се коментират в плана на тяхната вписаност в литературните процеси.

Предварителни изисквания:

- Основни познания върху историята и културната история на славянските народи;
- Познания върху основните периоди в развитието на европейската култура;
- Компетентност по отношение на основните литературни понятия и термини.

Очаквани резултати:

След успешно завършване на курса се очаква студентите:

- да се ориентират в основните периоди и явления в историята на славянските литератури, както и да познават значимите авторски присъствия в тях;
- да ситуират славянския литературноисторически процес в европейските културни контексти;
- да разбират типологията на основните културни модели, в които протичат литературните процеси при различните славяните;
- да имат основни компаративни наблюдения върху историята на славянските литератури.

Усвояването на дисциплината осигурява на студентите слависти фундаментални

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

знания върху историята на славянските литератури, които в следващи етапи от следването се явяват основа за изучаването на литературата от основния славистичен профил, в който се обучават, както и на други литературни дисциплини.

Учебно съдържание

Лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Предмет на сравнителното славянско литературознание. Възникване и развитие на научната дисциплина. Съвременни тенденции в сравнителното литературознание. Специфика на литературните процеси при славяните. Културно-исторически контексти. Предпоставки за типологическите сходства и отлики при процесите и явленията в отделните славянски литератури.	2
2.	Средновековни славянски литератури. Същност и специфика на средновековната книжовност. Тематични доминанти, жанрова система. Билингвизъм.	2
3.	Основни периоди в развитието на средновековните славянски литератури. Развитие на: агиографския жанр; историографските жанрове (хроника, летопис); духовната лирика; светските жанрове.	2
4.	Ренесанс и Реформация при славяните. Типология на явленията в контекста на европейските процеси. Дубровнишко-далматински ренесанс. Влияние на италианската ренесансова култура. Характерни жанрове и теми. Творчеството на Марко Марулич и Марин Държич.	2
5.	Ренесанс в полската литература. Хронология и типология на явленията. Творчеството на Миколай Рей и Ян Кохановски.	2
6.	Влияние на Реформацията върху литературните процеси. Чешката литература от периода на Реформацията. Жанрова система и поетика. Творчеството на Ян Хус. Проявления на Реформацията в останалите славянски литератури.	2
7.	Барок в славянските литератури. Тематични и художествени модели. Творчеството на Иван Гундулич,	2

	Вацлав Потоцки, Бохуслав Балбин. Творчеството на Ян Амос Коменски като синтез на традициите на Реформацията, хуманизма и барока. Бароков славизъм. Творчеството на Мавро Орбини.	
8.	Възраждане в славянските литератури. Характеристики на възрожденската литературна среда. Типология и периодизация на процесите. Литературата и формирането на националната идентичност.	2
9.	Просвещение и класицизъм в славянските литератури. Основни теми, жанрова система. Творчеството на Игнаци Крашички и Доситей Обрадович. Просвещенската наука и възникването на славистиката. Йозеф Добровски. Романтизъм. Специфики на направлението в славянски контекст. Типологически сходства и разлики между отделните славянски литератури и спрямо европейския романтизъм.	2
10.	Художествен модел на полския романтизъм. Проблематика на литературната емиграция. Творчеството на Адам Мицкевич и Юлиуш Словацки.	2
11.	Чешки и словашки романтизъм. Идеята за славянската взаимност в творчеството на Ян Колар. Нееднородност на романтизма в чешка среда. Творчеството на Карел Хинек Маха, Йозеф Кайетан Тил, Карел Яромир Ербен. Характеристики на направлението в словашка среда. Творчеството на Людовит Щур и Янко Крал.	2
12.	Художествена специфика на романтизма в южнославянски контекст. Културната роля на Вук Караджич. Творчеството на Петар Петрович Негош, Бранко Радичевич, Петар Прерадович, Франце Прешерн. Илиризъм.	2
13.	Реализъм в славянските литератури. Жанрова система, повествователни модели, тематичен диапазон. Творчеството на Божена Немцова, Ян Неруда, Стеван Сремац, Лаза Лазаревич, Анте Ковачич. Творчеството на Тарас Шевченко и значението му в контекста на украинската литература.	2
14.	Полски позитивизъм. Жанров модел на позитивистичния роман. Характерни теми. Творчеството на Болеслав Прус.	2
15.	Историческа белетристика от края на XIX в. Представи за историята и образи на националното минало. Жанров и	2

	повествователен модел. Творчеството на Хенрик Сенкевич, Алоис Ирасек, Аугуст Шеноа.	
--	---	--

Учебно съдържание

Семинарни занятия

№	Тема:	Хорарниум
1.	Средновековна поезия. <i>Богородица; Разговор на майстор Поликарп със Смъртта; Пшецлав Слота – Песен за трапезата; Песен за убийството на Анджей Тенчински; Сатира за ленивите селяни</i>	2
2.	Средновековна сатира. <i>Врачът с мазилата</i>	2
3.	Дубровнишко-далматински ренесанс. Марин Държич – <i>Дундо Марое</i>	2
4.	Ренесанс в полската литература. Ян Кохановски – фрашки, песни, „Трени“	2
5.	Барок в чешката литература. Ян Амос Коменски – „Лабиринтът на света и Раят на сърцето“	2
6.	Романтизъм в полската литература. Адам Мицкевич – „Кримски сонети“, „Задущница III“ (Великата импровизация).	2
7.	Романтизъм в полската литература. Адам Мицкевич – „Пан Тадеуш“	2
8.	Романтизъм в полската литература. Юлиуш Словацки – „Анхели“	2
9.	Романтизъм в чешката литература. Карел Хинек Маха – „Май“, „Маринка“	2
10.	Романтизъм в сръбската литература. Петър П. Негош – „Горски венец“	2
11.	Преход от романтизъм към реализъм в чешката литература. Божена Немцова – „Баба“	2
12.	Реализъм в чешката литература. Ян Неруда – „Малоострански разкази“	2
13.	Реализъм в сръбската литература. Стеван Сремац – „Поп Чира и поп Спира“ Лаза Лазаревич – „За първи път с баща ми на утринна“	2
14.	Полски позитивизъм. Болеслав Прус – „Кукла“, „Фараон“ (по избор)	2
15.	Исторически роман в полската литература. Хенрик Сенкевич – „Кръстоносци“, „Quo vadis“ (по	2

избор)	
--------	--

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Сравнително славянско литературознание – предмет и история на дисциплината.
2.	Славянските литератури през Средновековието. Същност и специфика на средновековната книжовност. Жанрова система и поетика.
3.	Ренесанс и Реформация – типология и хронология на процесите в контекста на славянските литератури.
4.	Ренесанс в дубровнишко-далматинската литература. Характерни жанрове и теми. Представителни автори. Творчеството на Марин Държич.
5.	Ренесанс в полската литература. Хронология и типология на художествените явления. Творчеството на Миколай Рей и Ян Кохановски.
6.	Чешката литература в периода на Реформацията. Жанрова система и поетика. Творчеството на Ян Хус.
7.	Барок в славянските литератури – художествени и тематични модели. Представителни автори. Творчеството на Иван Гундулич. Бароков славизъм. Творчеството на Ян Амос Коменски.
8.	Славянските литератури в периода на Възраждането. Специфика на литературните процеси, типология и периодизация на художествените явления.
9.	Просвещение и класицизъм в славянските литератури. Жанрова система и характерни теми. Творчеството на Игнаци Кращицки и Доситей Обрадович.
10.	Романтизъм – типология на направлението в славянски контекст. Характерни особености в съпоставка с европейския романтизъм.
11.	Художествен модел на полския романтизъм. Проблематика на литературната емиграция. Творчеството на Адам Мицкевич и Юлиуш Словацки.
12.	Чешки и словашки романтизъм. Художествени интерпретации на идеята за славянската взаимност в литературата на романтизма. Творчеството на Ян Колар. Нееднородност на направлението в чешката литература. Творчеството на Карел Хинек Маха.
13.	Художествен модел на романтизма в южнославянските литератури. Творчеството на Петар Петрович Негош.
14.	Реализъм в славянските литератури. Творчеството на Божена Немцова, Ян Неруда, Стеван Сремац, Лаза Лазаревич, Тарас Шевченко.
15.	Полски позитивизъм. Доминантни теми. Жанров модел на романа. Творчеството на Болеслав Прус.

16.	Историческа белетристика в славянските литератури от края на XIX в. Творчеството на Хенрик Сенкевич, Алоис Ирасек, Аугуст Шеноа.
-----	--

Библиография

Основна:

Литературни истории, обзорни трудове и антологии:

Биолчев, Боян. Пътят на едно Възраждане. Самобитност и европейски традиции в поезията на Полския ренесанс, София, 1987.

Бонджолов, Христо, Савов, Ганчо. История на южнославянските литератури, Велико Търново, 2012.

Василева–Карагъзова, Светлана. По пътя на барока. Рецепция и трансформация на бароковата парадигма в славянските литератури. София, 2013.

Карел Хинек Маха или Гласът на падналата арфа, съставител Жоржета Чолакова, Пловдив, 1993.

Два зъбъра и муза. Полската литература XV-XVIII век - епохи, автори, текстове, съставител Камен Риков, София, 2014.

Дончева, Дарина. Сръбска литература, Пловдив, 2000.

Зубър, видра и паун. Антология на полската литература от Средновековието до Просвещението, съставител Камен Риков, София, 2008.

Кшижановски, Юлиан. История на полската литература, София, 1988.

Павлов, Иван, Тодоров, Величко, Балабанова, Христина. История на чешката литература, част 1, С., 1986.

Павлов, Иван. Записки по словашка литература, София, 1995.

Монографии, сборници със статии:

Биолчев, Боян. Отвъд мита. Адам Бернад Мицкевич. Между осанката на народния пророк и homo ludens, София, 1995.

Карагъзов, Панайот. Някогашните славяни днес, София, 1997.

Карагъзов, Панайот. Календари, мъченици и поети. Статии по полска история и литература, София, 2010.

Миндова, Людмила. Гласът на барока. Иван Гундулич и хърватската барокова норма, София, 2011.

Ничев, Боян. Увод в южнославянския реализъм. От фолклор към литература в естетическия развой на южните славяни през XVIII и XIX век, София, 1971.

Тодорова, Валерия. Словашкият романтизъм – модерност и традиция, Велико Търново, 2015.

Допълнителна:

Балчева, Антоанета. Между мита и балканските реалности. Романтизмът на славянския юг. София, 2000.

Бахнева, Калина. Преселението на художественото слово. Полският романтизъм и модернизъм и френският символизъм в българския поетичен контекст от края на XIX до 20-те години на XX век, София, 1993.

Бахнева, Калина. Елада и Рим в полската литература през XIX и XX век, София, 2020.

Григорова, Маргрета. Хоризонти и пътища на полската идентичност, Велико Търново, 2002.

Григорова, Маргрета. Литературни посвещения. Ритуални зони на словото в полската литература, Велико Търново, 2003.

Григорова, Маргрета. Очите на словото. Полонистични студии, Велико Търново, 2014.

Даскалов, Николай. Оспорвани шедьоври. „Quo vadis“, „Фараон“, „Пепелища“, София, 1994.

История литератур западных и южных славян, т. 1-2, ред. совет Будагова, Л. Н., Липатов, А. В., Никольский, С. В., Москва, 1997.

Карагъзов, Панайот. Самосознание словесности. Историографии славянских литератур, София, 1996.

Карагъзов, Панайот. Славянските свети мъченици. Светост и канонизация, хронология и типология, критика и апология на славянското мъченичество, София, 2006.

Кирова, Лилия. Сходни процеси и явления в литературите на балканските славяни, София, 1988.

Кирова, Лилия. Литературно-естетически процеси на Балканите, София, 1994.

Маджарова, Таня. Повествователни практики в разказите на Ян Неруда, Пловдив, 2010.

Мацура, Владимир. Обувките на Масарик. Щастливата епоха, София, 2021.

Ничев, Боян. Основи на сравнителното литературознание, София, София, 1986.

Пенчева, Анжелина. Мост между вселени. Баладите на Карел Яромир Ербен, София, 2002.

Павлов, Иван, Тодоров, Величко. Българо-чешки литературни паралели, I, II. София, 1983, 1992.

Павлов, Иван, Пирова, Валентина, Христоматия по стара чешка литература, София, 1993.

Павлов, Иван. Наративът и неговите литературни силуети, София, 1997.

Преводна рецепция на европейските литератури в България. Балкански литератури. София, 2004.

Преводна рецепция на европейските литератури в България. Славянски литератури. София, 2002.

Рецепция на славянските литератури в България след 1989 г. и на българската литература в съответните страни (сайт): <https://litreception.wordpress.com/>

Чавдаров, Рачо. Помагало по история на славянските литератури, ч. 1–3, Шумен, 1991–2003.

Чолакова, Жоржета. Поетика на меланхолията. Карел Хинек Маха, Пловдив, 2019.

Шалда, Франтишек Ксавер. Безсмъртие на творчеството, Варна, 1984.

Дата: 27. 05. 2024 г.

Съставили:

доц. д-р Ани Бурова

гл. ас. д-р Славя Димитрова

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.